

Kärt barn har många namn – några anteckningar om kaliberbeteckningen på 1867 års gevär.

Det finns väl inget vapen vars kaliber har diskuterats så mycket som den till 1867 års Remingtongevär. Vad är då riktigt om detta "kära barn" som genom åren har fått så många epitet?

12 mm Remington
Remingtonnarn
12,7 mm Remington
12,7 mm gevär m/67
12,17 Remington
Remington 12,17 x 44

Ovan som synes några epitet – fler finns, men nog om detta! Skiljelinjen löper ju mellan de två måtten – 12,17 resp. 12,7 vilka har sina respektive tillskyndare. Och skall man vara stringent, nota bene att vi har ett millimetermått på 12,17 mm så är den korrekta benämningen på kalibern 0,41 tum (svensk tum eller decimaltum, indelning 1855 i 10 decimaltum om 10 linjer) med toleransgränserna satta från 0,408 till 0,412 tum.

Varför kalibern rätteligen skall anges i tum och inte i millimeter beror ju på att när kalibern till 1860-års gevär konstruerades så var ju de facto den svenska måttstocken den svenska foten = $\frac{1}{2}$ aln = 0,29690 m. Det svenska metersystemet blev anbefallt att träda i kraft 1/1 1881 vad beträffar vapen och ammunition men implementeringen skedde förstås med decenniers eftersläpning varför de gamla måttenheterna användes långt in på 1900-talet .

"Eftersläpande implementeringar" har vi ju även i vår moderna tid - jmf SI – där pratar man fortfarande i ballistiken 2011 i termen bar.

Den rätta kaliberbeteckningen är alltså – 0,41 tum. Här har endast lämnats några anteckningar om "projektilens kaliber" – om den ursprungliga hylslängden finns många frågetecken och kommer att beröras i annat sammanhang.

Claes-Göran Roos